

Érti, mire mondom

Unalmas útnak ígérkezett a bumlizás B-től T-ig. Legalább másfél tucat apró, közömbös és jól ismert megállóval. Este volt már, de a kupében nappali hőség rekedt meg.

Hárman ültünk bent, utitársaim nem mutatkoztak különösebben szórakoztatónak. Szemkört a nadrágkosztümös nő — harmincöt körüli, sima, rövid frizurás, átlagtípus, minden felhívó szexjelleg nélkül — kiskvárosi középértelmiséginek tűnt. Mellette a kövérkés, halszerű férfit, az ötvenesek csoportjából valamiféle kereskedelmi utazónak, árubeszerzőnek véltem — mert akkátáskájából mindjárt indulás után halomnyi prospektust halászott elő, azokat böngészte, nem különösebb érdeklődéssel. A nő, amint elhelyezkedett, vétre kapcsolta tekintélyes rádióját, s kalandozásra indult az éterben. Végül a Kossuth műsorán állapodott meg. Az Esti Krónika semmivel sem volt érdekfeszítőbb az újsághíreknél; álmos szemmel hátradőltem az ülésen. A vonat monoton zakatolásában a rádió sustorgó hangja épp arról tudósított ködösülő szenderegésben, hogy valamerre, valami új ifjúsági tábor nyílt, ennyi meg ennyi lakója lesz.

A krónika végét is ért. Andaltó Lehar-muzsika jött, amikor útszomszédom — talán, hogy szenderegésem el ne riassa — visszafogott diskurzust kezdeményezett:

— Szép kis táborok, mondhatom! Meg van róluk a véleményem.

A nő elengedte a megjegyzést. A férfi némi várakozás után újra kezdte:

— Táborok!... Magának, hölgyem, mi a véleménye?

Csukott szemhéjamon át fény villanását éreztem. Nőpartnereink bizonyosan cigarettára gyújtott.

— Nem is tudom voltaképpen. — hallottam aztán kismártatva. — Nem tudom.

— Pedig nyilvánvaló, mi lehet. Minap a tévében láttam egy ilyet. Fiúk, lányok együtt. Egész nyáron. Mit gondol, mi lehet ott el-

könyvelve?... Érti, mire mondom?

Megint nem érkezett válasz, talán valami bólogatásféle, gondolom, mert így folytatódtott:

— Na, látja! Persze, hogy érti. Így van ez manapság, elhiheti. Már a tíz-tizenkét évesek mindent tudnak. Tisztában vannak a legraffináltabb részletekkel, sőt túl vannak rajta. De miért csodálkozunk?... Kérem, ezek nem egymást — az iskola világosítja fel őket, hogy mit, hogyan kell. Érti, mire mondom?... S még csodálkozunk, ha tanulás helyett már az általános iskolában azon jár az eszük? Aztán, ha bekerülnek egy üzembe, hivatalba, nem értenek semmihez. Tudatlan léhűtők, akiket nekünk kell kézbevenni.

A nő most szólalt meg először felszólítás nélkül.

— Azért... azt hiszem, téved. Legalábbis eltúlozza a dolgot.

— Ez a színtiszta igazság. Üres fejú hulgán a legtöbb, meg utcasarki izé. Érti, mire mondom... Mire tanítja ezeket a mai iskola?

— En azt hiszem, jóval többre, mint a régi. A mai gyerekek sok olyanban járatosak, amiről nekünk az ő idejükben fogalmunk sem volt.

A férfi diadalmasan közbevágott:

— Azt meghiszem!... Mert amit ők szinte profi jártassággal gyakorolnak, nekünk hallani sem illett. Érti, mire mondom.

— En arra értem — közölte most a nő nyomatékkal —, hogy a tudományos tények..., a kibernetika, az űrtechnika..., a kémia, a biológiai jártasság, egyebek...

— Leginkább az egyebek — szögezte le gúnyos elégedettséggel a férfi. — De jó. Feltéve, ha elismerem; értenek mindahhoz, amit említ, hogyan van, hogy tesszem azt, egy technikus gyerek bekerül valamely üzembe, és azt sem tudja, eszik, vagy isszák azokat a gépeket, amiket rábíznak. Úgy kell tanítgatniuk őket az óregeknek. Huszonöt-harminc éves szakinak kell velük vesződniük, hogy egyáltalán konyítsanak valamihez. Ehhez mit szól? Mire tanította hát ezeket az iskola?

— En azt hiszem, régen is így volt. Az idősebb tanítja a fiatalit, a mai majd az utána jövőt. Ez természetes. Valamikor, valakitől mindenkinek át kell vennie a tudást. Nem gondolja?

— Ugyan, hölgyem!... Mire jó akkor az iskola? Ha érettségivel vagy technikummal épp úgy nem ért semmihez, mint nyolc általánossal? Van egyáltalán értelme annyira erőltetni a tanulást, ahogyan napjainkban?

— Komolyan kérdezi, vagy tréfál?... Hát a műveltebb, szélesebb tudású emberrel nem könnyebb megértetni, elsajátíttatni valamit? Különleges, bonyolult műveleteket. Persze, az iskola csak előkészítő a gyakorlatra. Az elmélet gyakorlásában igenis, a tapasztaltaknak kell segíteni.

Egy ideig hallgatás ült a kupéra. A jegykezelő jött, tovább ment, megint félszendergésbe bódultam. A kerekék ritmusosan kattogtak, a rádióból valami gondnaskaszó dűnnyögött.

A férfi szólalt meg újból:

— Maga... hölgyem... gondolom, pedagógus.

— Miből következteti?

— Hát... mert oly hévvel védi ezt a mai nevelést. De azt csak elismeri, hogy a fiatalok erkölcsi élete, hogy úgy mondjam, feltűnően szabados. Érti, mire mondom.

— Nem vagyok pedagógus. S mért kellene annak lennem megítélni — helyesen megítélni — valamit? Történetesen a fiatalokat. En nem látom be például, miért ne lehetnének szükséges időben felvilágosultabbak nálunk? Például szexuális dolgokban is. Abból még semmi vész nem lett, ha valaki tudta: mire vigyázzon. Annál inkább a tudatlanságból, felelőtlen könnyelműségből. Nem gondolja?

— Ez, hölgyem, megbocsásson, mégsem általános iskolai téma.

— De azzá lehet, ha a serdülő lány éppen tudatlanságból terhes lesz, gyereket szül. Mi a nézete? Nem lehetett volna megelőzni? Mondjuk: okos tanácsal, felvilágosítással, amit annyira kárhoztat.

— Az ilyesmi csak olaj a szunnyadó tüzre. Felhívás „keringőre”, hogy tegyétek csak, de okosan. Érti, mire mondom...

— Nem hiszem, hogy közös nevezőre juthatunk.

— Pedig ne higgye, hogy negyvennyolcas vagyok. Ami azt illeti, csinos nőknem igazán nem vettem meg a változatosságot. Ez már valahogy a foglalkozásommal jár. Sokat utazom. Változatosság városokban, nőkben. Érti, mire mondom...

Elégedetten heherészett, és folytatta:

— Már Konfúcius is megmondta: egy jó nő nem rossz. Milyen igaz! Na hát jól van, nem irigylem én a fiataloktól. Jut is, marad is. Nem igaz? Jut is, marad is! Érti, mire mondom?...

A válasz ismételt elmaradt.

— Még nem mondta: végül is mivel foglalkozik? Azt már tudom, hogy nem pedagógus.

— Gyógyszerész vagyok.

— Ahá. Így már értem. Maga mindent máshogy néz.

— Hogyan: máshogy?

— Nem csinál hűhőt a dolgokból. Modern felfogás, modern életmód. Érti, mire mondom...

— Értem, persze.

— Ez a helyes.

— Korábban, ha jól hallottam, egész máshogy vélekedett.

— Na, persze. Ami a zöldkorosztályt illeti... De ami miniket illet, csak természetes, hogy vannak bizonyos szükségletek. — Hiszen érti, mire mondom...

— Pontosan.

— Örülök, hogy valamiben végre egy nevezőn vagyunk... Maga most, ha szabad kérdez-nem, hova tart?

— H-ba megyek.

— En is ott szállok át Sz-felé. De csak hajnalban lesz csatlakozásom. Maga, persze, H-ban lakik?

— Igen. Ott dolgozom, ott élek.

— ...A férje bizonyára várja...

— Nincs férjem... Azaz elváltam.

— Ó, akkor egyedül?

— Azt nem mondhatom. Egész nap a gyógyszerház, néha éjjel is, ha ügyeletes vagyok. De úgy látom, közeledünk.

Félbeszakadt a beszélgetés, csak szedelőzködésük neszezett tovább. A szerelvény váltókon vágott át, és érezhetően lassított. Az ajtó gördült aztán, majd a férfi rekedtesen suttagó hangját hallottam:

— Mit szólna, ha hazakísérem?... Érti, mire mondom...

A nő válasza a fülkeajtón túlról koppan vissza:

— Menjen a fenébe most már... vén hulgán!

S némi hatásszünet után jól kivehető gúnyal még hozzáfűzte:

— Remélem, érti, mire mondom?

BARNA TIBOR

Máskor is min-dent

Feleségem mindig dühösen néz rám, amikor hazaérve a karosszékbe ülök és olvasni kezdek.

— Már mindent elmondta! — kérdi ilyenkor méltatlankodva.

Tegnap is így történt.

Feleségem faggatott, és én kínlódtam, erőlködtem, hogy valami eszembe jusson. Még azt is elmondtam, hogy Csornai tizenkét forintot nyert a lottón. Hátvessem mégis keveselte napi hírelmet.

Nem így ma!

Régen találkoztam Klárral, akinek nőtlen koromban erősen udvaroltam. Még mindig elég csinos volt. Beültünk egy eszpresszóba, ahol egy óra hosszáig beszélgettünk a múltról. Később egy barátom megadta azt a kétszáz forintot, amellyel régóta tartozott. Betettem a bankba dugipénznek és a betétkönyvet irodai íróasztalom fiókjának mélyére rejtettem. Délután egy volt iskolatársam üdvözölt az autóbuszon. Együtt szálltunk le, és a viszontlátás örömeire beültünk egy vendéglőbe. Az üveg szürkebarátot én fizettem ki, hetven forintomba került.

Hazaérve persze gondosan elhallgattam feleségem előtt Klárit, a kétszáz forintot és a szürkebarátot. Mivel azonban lelkiismeret-furdalásom volt, kitalált, érdekes történetekkel traktáltam, hogy érdeklődését kielégítem. Elmondottam például, hogy válóper volt és egy házasság lesz a vállalatunknál. Kitaláltam egy sikamlós tettenérest is, és elújságotam, hogy régi ismerősöm félmilliót nyert a lottón. Beszéltem egy nem létező találkozásról, amely köztem és Párizsból visszazérkezett barátom közt zajlott le. Az illető egy divatszalon üzletvezetője — hazudtam —, aki elmondta, hogy Párizsban már csak bő szoknyát viselnek a divatos nők.

Nejem csillogó szemekkel hallgatta szavaimat a párizsi divatról kitalált halandzsámat.

Mielőtt elaludt, így szólt:

— Máskor is mondj el mindent ilyen részletesen!

PALÁSTI LASZLO

Polner
Zoltán

Haláling

Homlokomra dobott kantár,
kék nyerítés.
Napot halászkok a szélből,
didergő madarat.

Csorda-nyarak, rideg-öszök:
hátukon hó.
Itat engem véres tejjel
kőkény-fejedelem.

Csillag esik téli éjből.
Sír a földön,
sivalkodik. Jajongásod
pogány szavú öröm.

Sós veríték marja arcom.
Mellbimbóid,
tüzes nyársak. Kétszűrök
a varangy halál elé.

Szurcsik János

Magvetők

Záhorki Nándor

A trónörökös

Vincze András

Teremtés